

Vittraskolorna ab
jennie-ann.mattsson@academedia.se

2020-02-07
1 (30)
Dnr-SI 2019:6403

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Vittra
Rösjötorp i Sollentuna kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Vittra Rösjörp avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Lösanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Vittra Rösjörp i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att undervisningen i alla ämnen erbjuder elever tillräckliga utmaningar

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att tillsammans med lärarna identifierar lämpliga förhållningssätt i arbetet med att hantera bristande studiero och ser till att dessa implementeras i verksamheten.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att kontinuerligt följa upp och analysera lärares bedömningar och betygsättning, och utifrån detta föra diskussioner med lärarna kring avvikelser för att identifiera behov av likvärdighetsfrämjande åtgärder.

Uppföljning

Huvudmannen ska **senast den 5 juni 2020** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:6403) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Skolinspektionens bedömning motiveras sammanfattningsvis av att rektorns ledarskap omfattar ett överlag välfungerande systematiskt kvalitetsarbete som inbegriper ett jämställdhetsperspektiv, att rektorns organisation av verksamheten och det pedagogiska arbetet är tydlig och att rektorn tagit fram en strategi för jämställdhetsarbetet på skolan.

Rektorn genomför en systematisk och bred kartläggning av skolans verksamhet i samverkan med personal på ett sådant sätt att rektorn kan besluta om viktiga utvecklingsåtgärder utifrån identifierade behov

Granskningen visar att rektorns uppföljning av verksamheten är systematisk och bred. Detta då uppföljningen omfattar såväl utbildningens resultat som genomförande och förutsättningar samt utförs kontinuerligt och på olika sätt, såsom genom granskning av olika kunskaps- och enkätresultat och diskussion om arbetets fortlöpande med personalen. Exempelvis syns det tydligt i skolans dokumenterade kvalitetsarbete att kunskapsresultaten i alla skolans årskurser följs upp och genom enkäter tar skolan reda på elevernas upplevelse av trygghet, studiero, undervisningen och skolans arbete med värdegrundsuppdraget¹. Det finns också flera exempel på att förutsättningar följs

¹ Sammanfattning av kvalitetsåret 2018-2019 Vittra Rösjörp

upp, bland annat uppger elevhälsan att deras arbete följs upp och utvärderas i slutet av terminerna genom att pedagoger tillfrågas om hur de uppfattar elevhälsans arbete och sin samverkan med elevhälsan. Lärare uttrycker sig vidare anmärkningsvärt positivt kring rektors utveckling av utbildningen i enkäter.²

En viktig förutsättning för den välorganiserade uppföljningen på Vittra Rösjötorp är att Vittraskolorna AB, skolans huvudman, tagit fram en process för skolornas systematiska kvalitetsarbete. Processen är, enligt vad som framgår i inskickad dokumentation, utformad på så sätt att läsåret delats in i sex perioder som följs av avsatt tid vid så kallade utvärderings- och förberedelsedagar (UF-dagar) då rektor tillsammans med personalen följer upp och utvärderar undervisningen, kunskaps- och värdegrundsresultat, arbetet med skolans prioriterade mål samt åtgärder inom ramen för arbetet mot kränkande behandling. Vid dessa tillfällen genomförs också revideringar i det fortsatta arbetet utifrån vad som framkommit vid diskussioner, och de reflektioner som görs vid dessa tillfällen utgör även underlag för analyser till skolans dokumenterade kvalitetsarbete där det görs en sammanfattning av "kvalitetsåret" på skolenheten. Som ett ytterligare stöd till skolornas kvalitetsarbete tar huvudmannen återkommande fram ett underlag där skolenhetens skillnader mellan resultaten i olika ämnen och mellan pojkar och flickor framgår, vilket lärarna har i uppgift att diskutera under ledning av rektor.

Intervjuer med lärare vittnar om att arbetet över tid bedrivits i enlighet med huvudmannens framtagna process, men att ett rektorsbyte påverkat lärarnas medverkan i kvalitetsarbetet förra läsåret. Lärarna beskriver att skolans förra ordinarie rektor slutade höstterminen 2018 vilket föranledde att lärarnas medverkan vid analysen av skolans kunskapsresultat var begränsad i samband med kvalitetsarbetet efter läsåret 2018/19, då skolan hade en tillförordnad rektor. Den rektor som Skolinspektionen träffar vid besöket på skolan, och en arbetslagsledare som ingår i skolans ledningsgrupp, bekräftar detta i intervjuer och förklarar att endast den

² Skolenkäten besvarades av pedagogisk personal våren 2019. För området "Utveckling av utbildningen" var resultatet för personalen på Vittra Rösjötorp bland de 10 procent bästa i hela enkätomgången. Indexvärdet för personalen på Vittra Rösjötorp har också ökat över tid, från 6,4 våren 2017 till ett indexvärde på 8,7 våren 2019. Indexet har skalan 0-10 och ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

dåvarande ledningsgruppen själva analyserade kunskapsresultaten i slutet av läsåret 2018/19, tillsammans med en representant från huvudmannen. Enligt rektorn har dock personalen i viss mån varit delaktiga genom sitt deltagande i diskussioner vid UF-dagarna tidigare under läsåret 2018/19. Som exempel på vad som framgått vid uppföljningen av kunskapsresultaten uppger arbetslagsledaren att de uppmärksammade att resultaten i svenska för elever i yngre åldrar utmärkte sig i negativ bemärkelse, varför skolledningen beslutade om att låta en förstelärare i svenska arbeta riktat med att förbättra detta under läsåret 2019/20. Att skolan utifrån sin uppföljning av kunskapsresultaten beslutat om att satsa på att öka måluppfyllelsen i svenska och svenska som andraspråk framgår också av intervju med rektorn och i skolans dokumenterade kvalitetsarbete.³

Vidare framgår av intervjuer att rektorns uppföljning av undervisningens genomförande genom observationer också påverkats av rektorsbytet, även om detta följts upp på andra sätt. Såväl lärare som elevhälsan redogör för att undervisningen inte observerats av skolledningen på ett strukturerat sätt sedan 2018, då detta gjordes av dåvarande ordinarie rektor och skolans speciallärare. Värdegrundsarbetet har dock, enligt rektorn, följts upp genom att rektorn frågat elever om deras uppfattning om arbetet på elevråd, och några lärare berättar också att de fått frågor från rektorn om hur det går med det strukturerade värdegrundsarbete som nyligen implementerats på skolan. Dessutom följs värdegrundsarbetet upp genom enkäter. Rektor uppger också att hon genomfört enstaka lektionsobservationer sedan hon tillträdde tre månader innan besöket och att hon planerat för att snart implementera en mer strukturerad uppföljning genom observationer. Skolinspektionen ser positivt på rektorns planer och vill understryka att ett välutvecklat systematiskt kvalitetsarbete innefattar systematiska observationer av undervisningens genomförande, då detta är en viktig källa till information om förklaringar till skolans måluppfyllelse och ett sätt att identifiera viktiga utvecklingsbehov avseende undervisningen som är skolans kärnuppdrag.

³ Sammanfattning av kvalitetsåret 2018-2019 Vittra Rösjörp

Rektorn följer upp och analyserar verksamheten ur ett jämställdhetsperspektiv, men har inte implementerat ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan

Granskningen visar att rektorn tillsammans med personal skapar sig en nulägesbild av hur verksamheten fungerar ur ett jämställdhetsperspektiv. Av den redogörelse som skickats in till Skolinspektionen inför besöket på skolan framgår att jämställdhetsperspektivet beaktas i uppföljningar av såväl kunskaps- som enkätresultat som i uppföljningar av undervisningens genomförande. Exempelvis uppges att rektorn uppmärksammat att Skolinspektionens enkät visar att det finns betydliga skillnader mellan könen i hur eleverna upplever tryggheten på skolan⁴ och att flickor i årskurs 3 har lägre måluppfyllelse än pojkarna i majoriteten av ämnen. Rektorn och lärare berättar i intervjuer att de exempelvis diskuterat om det finns någonting i undervisningen som gör att det finns skillnader i elevernas kunskapsresultat och att de belyst frågor såsom om lärarna pratar med eleverna på olika sätt utifrån kön, eller fördelar ordet olika mycket till pojkar respektive flickor. Rektorn konstaterar emellertid att hon inte kunnat identifiera sådana skillnader vilket elever ger stöd för i intervju då de är överens om att eleverna behandlas lika av personalen på skolan oavsett kön.

Granskningen visar vidare att det på skolan utarbetats en strategi för arbetet med jämställdhet, men att denna ännu inte implementerats. Rektorn uppger i intervju att skolan saknar en strategi för arbetet med jämställdhet, något som även elevhälsan redogör för. Elevhälsan uttrycker att det finns ett behov av ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan, men att det ditintills varit upp till varje lärare om, och i så fall hur, de arbetar med jämställdhet. Såväl lärare som elevhälsa känner till att det precis innan Skolinspektionens besök tagits fram en skriftlig plan som beskriver hur skolans jämställdhetsarbete ska bedrivas. Det framgår dock tydligt att planen inte är implementerad i verksamheten, bland annat genom att lärarna säger att de inte vet vad som står skrivet i planen. I avsaknaden av ett strategiskt jämställdhetsarbete genomförs förvisso ändå vissa moment i undervisningen som berör

⁴ Skolenkäten besvarades av elever i årskurs 5 våren 2019. För området trygghet var det samlade indexet för flickorna på Vittra Rösjötorp 7,0 jämfört med 8,6 för pojkarna på skolan avseende samma område. Skillnaderna mellan könen på aggregerad nivå avseende området var mindre i enkätomgången, med ett genomsnittsindex på 8,0 för flickor och 8,5 för pojkar. Indexet har skalan 0-10 och ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning.

jämställdhetsfrågor, såsom att en lärare inom ramen för religionsundervisningen diskuterat varför bara män tillåts vara präster i vissa religioner, att en lärare tagit upp att alla kan arbeta med alla yrken oavsett kön och att kvinnors situation i andra länder berörts i samband med temaundervisning kring FN-dagen. Likaså finns exempel på att jämställdhetsperspektivet beaktas i planeringen och genomförandet av undervisningen, såsom vid inköp av litteratur och annat lärmaterial och genom att använda metoder för att låta slumpen avgöra vem som får svara på frågor i klassrummet. I intervju med elever framkommer dock att endast enstaka årskurser kan ge exempel på att de har berört jämställdhetsfrågor i undervisningen. Med anledningen av detta vill Skolinspektionen understryka vikten av att den strategi för jämställdhetsarbete som tagits fram på skolan också implementeras, med särskild tonvikt på arbetet med jämställdhetsfrågor i undervisningen. Skolinspektionen vill vidare betona att det framöver även är viktigt att strategin följs upp, utvärderas och vid behov revideras.

Rektorns ledarskap fungerar till stora delar väl i fråga om att skapa en tydlig organisation med fokus på kollegialt lärande, men det finns behov av att se till att obehöriga lärare ges ett mer välorganiserat stöd

Granskningen visar att rektorn ser till att det bedrivs ett välorganiserat kollegialt lärande med tydlig inriktning på utveckling av undervisningen. Det pedagogiska ledarskapet är ett område som lärare på Vittra Rösjötorp i enkäter uttrycker kraftigt förbättrats över tid⁵. Av intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn framgår att det finns välkända forum där lärare veckovis diskuterar olika teman utifrån en av skolledningen bestämd och kommunicerad agenda. Teman bestäms till stor del utifrån utvecklingsbehov som skolledningen identifierat i verksamheten och vem som leder mötena beror på vilket tema som är aktuellt. Det finns också en tydlig koppling mellan försteläraryuppgifterna och de teman som tas upp vid mötena. Exempelvis berättar skolans förstelärare i svenska att hon lett forum som haft utveckling av svenskämnet och att hon, som också är speciallärare, även ansvarat för mötena när det handlat om utvecklingsbehov som framkommit vid elevhälsans möten. Vid besöket på skolan

⁵ Skolenkäten våren 2019. För området "Pedagogiskt ledarskap" har index för personalen på Vittra Rösjötorp utvecklats kraftigt över tid, från ett indexvärde på 7,1 våren 2017 till ett indexvärde på 8,5 våren 2019.

nämner lärare att aktuella teman bland annat innefattar att förstelärare driver ett kollegialt lärande kring arbetssättet "Storyline" och att de diskuterat arbetet med lokala pedagogiska planeringar. Enligt lärarna följs det kollegiala lärandet upp på så vis att det vid efterföljande möten ställs frågor om exempelvis lokala pedagogiska planeringar har använts och hur det har fungerat att använda dem. Rektorn uppger också i skrivelse inför Skolinspektionens besök att samtal med lärarna har visat att arbetet med Storyline bidragit till att utveckla elevernas förmågor i alla ämnen, vilket också vittnar om att arbetet följs upp och utvärderas. Vidare uppger rektorn att hon får information om hur det kollegiala lärandet fungerar genom samtal med förstelärarna. Specialläraren ger också exempel på att det kollegiala lärandet hon tidigare bedrivit på skolan kring språkutvecklande arbetssätt följts upp genom att hon observerat undervisningen.

Granskningen visar också att rektorn tydliggör skolans roll- och ansvarsfördelning samt rutiner för all personal. Rektorn berättar i intervju att personalen informeras om skolans roll- och ansvarsfördelning vid uppstarts dagar i början av terminen och att rutiner går igenom vid UF-dagar. Detta bekräftas av lärare som berättar att de i början av terminen informerats om vad respektive person arbetar med och att det är tydligt vad som exempelvis ingår i speciallärarens eller arbetslagsledarens uppdrag. Även elevhälsan bekräftar detta och ger också exempel på att rektorn bland annat tagit upp rutiner kring frånvarohantering och kränkande behandling med personalen.

Skolan har identifierat ett behov av att utveckla arbetet med att stötta obehöriga lärare, och påbörjat ett sådant arbete. I den dokumentation som skickats in till Skolinspektionen inför besöket på skolan framgår att en stor andel lärare på skolan saknar legitimation och/eller undervisar i ämnen eller årskurser som de saknar behörighet i. Vid intervjuer med lärare och elevhälsa framgår att stödet till obehöriga lärare är begränsat till vissa ämnen och rektorn uppger att hon ser ett behov av att se över hur olegitimerade lärare ska ges stöd i bedömnings- och betygsättningsarbetet. Huvudmannen har i skrivelse efter Skolinspektionens besök på skolan framfört att nyanställda lärare obehöriga lärare introduceras till skolans rutiner och ges stöd av skolans arbetslagsledare. Vidare anger huvudmannen att skolans riktlinjer för hur nyanställda lärare ska erbjudas en mentor förtydligats. Skolinspektionen ser positivt på att introduktionen av nyanställda lärare förtydligats av rektorn och vill i sammanhanget också betona vikten av att rektorn tar ett särskilt ansvar för att ge i synnerhet obehöriga lärare välorganiserat och individanpassat stöd. Detta gäller såväl nyanställda obehöriga lärare som de obehöriga lärare som redan arbetar i verksamheten. I detta ingår bland annat att rektorn tar reda på vilket behov av stöd respektive obehörig lärare har och att de obehöriga lärarna utifrån sina respektive

stödbehov ges handledning i arbetet med att planera och genomföra undervisningen, samt i arbetet med bedömning och betygsättning.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens bedömning motiveras sammanfattningsvis av att undervisningen på Vittra Rösjötorp präglas av variation, struktur och ett aktivt lärarstöd där eleverna även ges goda möjligheter till att reflektera över och ta ansvar för sin lärandeprocess. Vidare motiveras bedömningen av att skolan arbetar aktivt med att se till att undervisningen ökar elevernas motivation och självkänsla, samt att arbetet med att anpassa undervisningen för elever med svårigheter fungerar väl. Dock bedömer Skolinspektionen att arbetet med att ge eleverna reellt inflytande över undervisningen och tillräckliga utmaningar behöver utvecklas.

Undervisningen varierar på ett sådant sätt att eleverna stimuleras till lärande

Lärarna på Vittra Rösjötorp utformar undervisningen på ett sådant sätt att eleverna får arbeta och lära sig på många olika sätt. Skolinspektionens personalenkät indikerar att lärarna bedriver ett aktivt arbete med försöka inspirera eleverna att utvecklas så långt som möjligt.⁶ Intervjuer och observationer ger också tydligt stöd för att lärarna arbetar aktivt med att skapa en stimulerande och varierande undervisning för eleverna. Av intervjuer med elever och lärare samt av Skolinspektionens observationer framgår att lärarna använder såväl förmedlande som interaktiva och gestaltande metoder i undervisningen och eleverna får arbeta såväl enskilt som i par- och

⁶ Skolenkäten våren 2019. För påståendet "Jag försöker inspirera mina elever att utvecklas så långt som möjligt" var index för personalen på Vittra Rösjötorp 10,0 av 10,0.

gruppkonstellationer med arbetsuppgifter som varierar i form och omfattning. Exempelvis berättar elever och lärare att eleverna får bygga 3D-modeller i grupper, att elever arbetar med problemlösning enskilt och i par och att filmer och bilder används i undervisningen i helklass. Lärare berättar att genomgångarna kan vara mer eller mindre interaktiva, och att de exempelvis vid högläsning varierar om det är läraren eller eleverna som läser högt. Skolinspektionens observationer visar att lektionerna i de flesta fall präglas av en väl avvägd balans mellan genomgångar och arbetsuppgifter i olika former, och att eleverna i hög grad involveras vid genomgångar på ett sätt som skapar engagemang för uppgifterna. Elever framhåller också i intervju att lektioner där eleverna får testa att lära sig på olika sätt och vara aktiva skapar intresse för undervisningen och i Skolinspektionens enkät framgår att elever tycker att skolarbetet är roligare än genomsnittseleven.⁷ Som exempel visar observationerna att elever involveras vid genomgångar genom att läraren ställer frågor till eleverna eller låter eleverna lösa problem i helklass på tavlan, och att arbetsuppgifter sker i form av arbete med arbetsblad och i böcker, rituppgifter och uppgifter av praktisk karaktär. Det framgår också att lärare ritar och använder rollspel för att förmedla kunskaper till eleverna, samt bedriver undervisning utomhus.

Lärarnas arbete med att anpassa undervisningen för elever som har svårigheter fungerar väl, men arbetet med att ge elever tillräckliga utmaningar behöver utvecklas

Arbetet med att anpassa undervisningen fungerar väl i fråga om att möta behov på gruppnivå och behov hos elever med svårigheter. ⁸Av resultaten på Skolinspektionens enkät till pedagogisk personal framgår att lärarna arbetar aktivt med att anpassa undervisningen, särskilt i fråga om elever som har svårigheter. Av intervju med elever och lärare framkommer att lärare identifierar elevernas olika kunskapsnivåer och behov vid utvecklingssamtal där elever får berätta vad de uppfattar som svårt och lätt i undervisningen, genom diagnoser, tester och prov och genom att observera elevernas engagemang, arbete och kunskapsnivå vid lektionerna. Det framgår av intervjuer med

⁷ Skolenkäten våren 2019. För påståendet "Skolarbetet är roligt" var index för elever i årskurs 5 på Vittra Rösjörp 6,9 jämfört med 6,3 i genomsnittsindex i enkätomgången.

⁸ Skolenkäten våren 2019. För området "Anpassning efter elevens behov" var index för personalen på Vittra Rösjörp 8,7 jämfört med 7,8 som var genomsnittsindex i enkätomgången. För påståendet "Jag försöker hitta alternativa arbetssätt för elever som har svårt att nå kunskapskraven" var index på Vittra Rösjörp 9,7 jämfört med 8,5 i genomsnittsindex.

lärare och av observationer att lärare anpassar undervisningen på gruppnivå utifrån identifierade behov, både avseende värdegrundsarbetet och kunskapsinläringen. Skolans lektionsstruktur beskrivs av lärare som en styrka i arbetet med att se till en viss nivå av anpassning alltid kommer till stånd på gruppnivå, exempelvis att elever erbjuds bildstöd, en uppfattning som Skolinspektionen delar. Intervjuer visar även att arbetet med att individanpassa undervisningen för elever som har svårigheter fungerar väl på så sätt att viktiga kvalitetsaspekter av det arbetet förekommer på Vittra Rösjörp. Detta handlar exempelvis om att lärare för dialog med eleverna själva om vad de behöver, att lärare tar höjd för elevernas behov i planeringen, att elevhälsan deltar aktivt i arbetet och att arbetet följs upp och utvärderas regelbundet vid forum där samtlig personal deltar. Elevernas svar i Skolinspektionens enkät tillhör förvisso de 10 procent sämsta i enkätomgången⁹, men i intervjuer med elever nämns flera exempel på individanpassningar för elever med svårigheter, såsom att en elev berättar att läraren skrivit stödord i elevens bok skriftligt medan andra elever endast fick höra stödorden muntligt och att elever som har svårigheter med skrivuppgifter får arbeta i par istället för enskilt eller skriva kortare texter.

Arbetet med att anpassa undervisningen så att alla elever utmanas i sitt lärande behöver utvecklas så att det säkerställs att alla elever utvecklas i sitt lärande så långt det är möjligt. När det gäller de frågor i skolenkäten som rör arbetet med att ge elever utmaningar har lärarna skattat sig själva som sämre än genomsnittet¹⁰. Även om lärare själva ger en del exempel på hur de erbjuder elever utmaningar, såsom att ge dem svårare frågor vid muntliga genomgångar eller svårare eller mer omfattande material att arbeta med, visar intervjuer med elever, elevhälsa och rektorn att det finns lärare som behöver utveckla sitt arbete med att se till att undervisningen uppfattas som tillräckligt utmanande för alla elever. Elever uppger i intervju att de inte ges utmaningar i alla ämnen och ger exempel på olika ämnen som detta gäller. Elevhälsan ger vidare uttryck för att det finns flertalet lärare i behov av stöd i arbetet med att erbjuda eleverna utmanande uppgifter. Rektorn bekräftar detta, och det framgår att dessa lärare ges handledning av skolans speciallärare. Att undervisningen inte är

⁹ Skolenkäten våren 2019. För området "Anpassning efter elevens behov" var resultatet för elever i årskurs 5 på Vittra Rösjörp bland de 10 procent sämsta i enkätomgången.

¹⁰ Skolenkäten våren 2019. För området "Stimulans och utmaningar" var index för personalen på Vittra Rösjörp 6,8 jämfört med 7,1 i genomsnittsindex i enkätomgången.

tillräckligt utmanande för alla elever framgår dock även tydligt vid Skolinspektionens observationer, vilket visar att det fortsatt finns ett behov av att se till att alla lärare arbetar med utmana alla elever. Exempelvis förekommer det vid flera lektioner att elever uttrycker att det är för enkelt eller att de inte lärt sig något nytt, och att elever blir klara med uppgifter och får vänta in andra elever. Skolinspektionen rekommenderar mot bakgrund av detta skolan att utveckla arbetet med att erbjuda elever utmaningar i undervisningen, vilket framgår i det framskrivna utvecklingsområdet.

Rektorn behöver säkerställa att samtliga elever kontinuerligt ges reellt inflytande över undervisningens utformning i alla ämnen

Det finns flera exempel på att elever ges inflytande över undervisningen genom olika metoder, men detta sker inte i alla årskurser och ämnen. Rektorn uppger i skrivelse att skolan identifierat att eleverna i högre grad behöver ges inflytande över undervisningen genom delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen. Skolinspektionens elevenkät indikerar också att elevinflytande är ett utvecklingsområde för skolan¹¹, samtidigt som personalenkäten indikerar det motsatta då personalens svar är bland de 10 procent bästa i hela enkätomgången avseende området elevinflytande.¹² I intervjuer ger lärare exempel på att elever ges inflytande över planeringen av undervisningen exempelvis genom att läraren frågar eleverna vid uppstarten av ett nytt arbetsområde hur de vill arbeta och hur mycket tid de vill ägna åt arbetsområdet. Lärare ger också exempel på att elever inom ramen för arbetet mot ett av läraren bestämt mål ges stor valfrihet att i det egna arbetet göra egna val avseende uppgiftens innehåll och form. Det förekommer också flera exempel på att lärarna indirekt låter eleverna påverka genom att uppmärksamma arbetssätt och innehåll som eleverna visar stort engagemang för, och planera kommande undervisning så att eleverna får arbeta mer med det. Vidare ges också några exempel på hur undervisningen utvärderas såsom genom att låta elever visa med tummar vad de tyckte om lektionen och att skolans så kallade "Vittraböcker" används för

¹¹ Skolenkäten våren 2019. För påståendet "På lektionerna är vi elever med och påverkar på vilket sätt vi ska arbeta med olika skoluppgifter" var index för elever i årskurs 5 på Vittra Rösjötorp 5,5 jämfört med genomsnittsindex i enkätomgången som var 6,4.

¹² Skolenkäten våren 2019. För området "Elevinflytande" var resultatet för personalen på Vittra Rösjötorp bland de 10 procent bästa i hela enkätomgången.

utvärdering. Såväl intervjuer med elever som med elevhälsa och rektorn visar dock att inflytande genom delaktighet i planering och utvärdering av undervisningen endast förekommer i begränsad utsträckning, i vissa årskurser och i vissa ämnen. Exempelvis uppger elever i vissa årskurser att lärare alltid frågar eleverna om hur de upplever lektionerna, medan elever i en annan årskurs uppger att detta aldrig sker. Rektorn säger att hon inte tror att elever ges möjlighet att påverka undervisningen i vissa ämnen, och framhåller att hon tror att inflytande framförallt sker i samhälls- och naturorienterande ämnen, vilket bekräftas i elevintervju. Även elevhälsan uppger att de uppmärksammat att det finns lärare som behöver utveckla arbetet med att se till att eleverna får delta i planeringen av arbetssätt och innehåll. Skolinspektionen ser med anledning av detta positivt på att skolan planerat för att öka elevernas inflytande under läsåret, vilket framgår av skolans dokumenterade kvalitetsarbete.¹³

Undervisningen präglas av en tydlig struktur och ett välutvecklat aktivt lärarstöd

Något som utmärker undervisningen på Vittra Rösjötorp är att lärarna använder en gemensam lektionsstruktur med tillhörande bildstöd. Elever från olika årskurser berättar samstämmigt att det brukar stå uppskrivet på tavlan vad lektionen har för innehåll och mål och att lärarna brukar gå igenom detta muntligt med eleverna i början av lektionerna, vilket även syns vid de flesta lektionsobservationer som Skolinspektionen genomförde. Det framgår också av intervjuer och observationer att lärare i viss mån arbetar med att tydliggöra syftet med undervisningen för eleverna. I flera årskurser ser Skolinspektionen även att lektioner avslutas på ett sammanfattande sätt där läraren exempelvis tillsammans med eleverna går igenom vad eleverna arbetat med, vad de lärt sig och hur arbetet fungerat under lektionen, dock inte i alla. I intervju med elever framgår också att sammanfattande avslut inte sker i alla årskurser. Enligt rektorn och lärarna ingår sammanfattande avslut i den gemensamma lektionsstrukturen, men lärare berättar att de inte alltid har tidsmässigt utrymme att avsluta lektionerna på det sättet, varför så inte alltid sker. Skolinspektionen vill med anledning av detta betona vikten av att rektorn säkerställer att alla lärare ges tillräckliga förutsättningar att genomföra sammanfattande avslut med eleverna.

¹³ Sammanfattning av kvalitetsåret 2018-2019 Vittra Rösjötorp

Lärarna stödjer aktivt eleverna på olika sätt under lektionerna. Skolinspektionens elevenkät indikerar att eleverna på Vittra Rösjötorp inte upplever att de får hjälp av sina lärare när de behöver det¹⁴, men i intervjuer med elever vid Skolinspektionens besök på skolan framgår det motsatta. Eleverna ger exempel på att lärarna stödjer dem i skolarbetet genom att ge instruktioner och förklaringar och genom att tillhandahålla stödmaterial i form av exempelvis kulramar, låtsaspengar och paljetter att räkna med. Skolinspektionens lektionsobservationer visar också att dessa exempel på aktivt lärarstöd förekommer. Detta vid sidan av en rad andra exempel såsom att lärare går runt och hjälper elever vid enskilt arbete genom att ställa coachande frågor, att lärare går igenom begrepp genom att exempelvis använda synonymer och kroppsspråk, att lärare skriver upp stödord, går igenom exempel och metoder eller ritar bilder på tavlan för att ge eleverna alternativa sätt att förstå. Det förekommer också flera exempel på att lärare stämmer av med eleverna om de "hänger med".

Lärarna använder olika metoder för att stärka elevernas självförtroende och motivation till skolarbetet vilket bland annat innefattar att göra eleverna delaktiga i sitt eget lärande

En styrka på Vittra Rösjötorp är att det i undervisningen bedrivs ett aktivt arbete med att öka elevernas lust till lärandet. I intervjuer med lärare ges flera exempel på hur de arbetar med att stärka och motivera eleverna, såsom att låta eleverna arbeta med uppgifter som lärarna vet att de klarar av, så att eleverna stärks genom att nå uppsatta mål. Exempelvis uppger en lärare att hen vid gemensam interaktiv genomgång med eleverna kring ett arbetsområde som hen vet att enskilda elever har svårigheter i medvetet ställer frågor till dessa elever som hen vet att eleverna klarar av, för att de enskilda eleverna i helgrupp ska få känna att de hänger med och förstår. Ytterligare goda exempel på metoder som lärare använder för att stärka och motivera eleverna är att skapa ett tillåtande klimat där det är okej att ha fel, tydliggöra syftet med undervisningen i förhållande till elevernas vardag och använda sig av elevernas intressen för att göra undervisningen intressant för eleverna. Lärare framhåller också att de goda relationer de har med eleverna är något som stärker möjligheten att

¹⁴ Skolenkäten våren 2019. För påståendet "Mina lärare hjälper mig i skolarbetet när jag behöver det" var index för elever i årskurs 5 på Vittra Rösjötorp 7,7 jämfört med genomsnittsindex i enkätomgången som var 8,6.

motivera eleverna i undervisningen. Det framgår också tydligt av såväl enkätsvar som intervjuer med lärare att lärarna på Vittra Rösjörp har hög tillit till elevernas förmåga och Skolinspektionens elevenkät tyder på att elevernas självförtroende i fråga om att nå målen är bra.¹⁵ Observationer visar också stort engagemang för uppgifterna vid exempelvis muntliga genomgångar där elever uppmanas att testa sig fram och där elevers felaktiga svar i de flesta fall bemöts med respekt och öppenhet.

Skolan arbetar strategiskt med att utveckla det motivationshöjande arbetet utifrån att det identifierats som ett utvecklingsområde. Av intervju med eleverna framgår att de uppfattar att lärare tror på dem när eleverna ges svårare och mer omfattande uppgifter, något som lärarna också redogör för att de använder som strategi i arbetet med att motivera eleverna. Som framgår av avsnittet ovan om utmaningar upplever elever dock inte att detta sker i alla ämnen, och vidare framgår att endast elever i vissa klasser upplever att de uppmuntras genom att lärare ger dem beröm och uppmuntran, vilket är en bild som elevhälsan bekräftar. Elevhälsan berättar att det finns lärare som behöver utveckla arbetet med att stärka och uppmuntra eleverna genom exempelvis formativ feedback, och uppger att skolan utifrån att detta identifierats bedriver ett utvecklingsarbete kring motiverande lärare som utgår från forskning och föreskrifter, vilket även bekräftas av rektorn. Rektorn berättar bland annat att skolans nyligen implementerade strategiska värdegrundsarbete behandlat ett område som handlat om att stärka elevernas självkänsla och självförtroende. Skolinspektionen ser positivt på att ett utvecklingsarbete inletts i denna del, och uppmuntrar skolan att fortsätta arbetet för att se till att alla elever möter en undervisning där de blir stärkta och motiverade till lärande.

¹⁵ Skolenkäten våren 2019. För området "Tillit till elevens förmåga" var resultatet för personalen på Vittra Rösjörp bland de 10 procent bästa i hela enkätomgången. För påståendet "Jag kan nå kunskapskraven i skolan om jag försöker" var index för elever i årskurs 5 på Vittra Rösjörp 8,6.

Eleverna görs delaktiga i sitt eget lärande bland annat genom att undervisningen i hög grad präglas av reflektionsmöjligheter för eleverna. Skolinspektionens enkät visar att lärarna uppfattar undervisningen som i hög grad präglad av möjligheter till reflektion och diskussion.¹⁶ Intervjuer med elever, lärare och Skolinspektionens observationer visar också att eleverna ges stora möjligheter att pröva sig fram och att reflektera över sitt eget lärande. Exempelvis visar observationer i flera klasser att lärare vid genomgångar involverar eleverna genom att låta dem besvara öppna frågor och genom att låta eleverna gemensamt resonera och reflektera över olika uppgifter i helklass. Elever berättar också att de får frågor som ger dem möjligheter att reflektera över sitt eget lärande, såsom att de tillfrågas kring vad de lärt sig och hur det gått att lösa uppgifter, vilket även framgår på flera lektioner som Skolinspektionen observerar. I arbetet med att låta eleverna reflektera över sitt eget lärande används även elevernas så kallade "Vittraböcker". I dessa uppmanas eleverna återkommande reflektera över undervisningen och planera och utvärdera sitt eget arbete, som ett sätt att låta eleverna utveckla strategier för att följa och skapa struktur i sin läroprocess och ta ansvar för sitt eget lärande. Det ges även ytterligare exempel på hur lärare aktivt och på ett reflekterande sätt arbetar med att synliggöra elevernas läroprocesser. Exempelvis uppger en lärare att hen inför starten av ett nytt arbetsområde ritar en tankekarta med eleverna om vad de redan kan och att denna sedan jämförs med en ny tankekarta som ritas upp efter att eleverna arbetat klart med arbetsområdet, som ett visuellt sätt att synliggöra att eleverna lärt sig mer och vuxit inom ämnet. En annan lärare berättar att hen låter eleverna sätta upp post-it-lappar med mål kopplade till målmatiserna i ämnena och i slutet av arbetsområdet plockas dessa ner och läraren frågar eleverna hur det gått med att uppnå målen och hur de gjort för att lyckas med det. Elever ges också stöd i att utveckla metakognitiva strategier för inläring, vilket utöver det regelbundna arbetet med målplanering och utvärdering innefattar exempel på arbete med exempelvis kamratbedömning och självvärdering innan inlämning av uppgifter.

¹⁶ Skolenkäten våren 2019. För påståendet "Jag uppmanar mina elever till kritisk reflektion" var index för personalen på Vittra Rösjötorp 9,0 jämfört med 8,1 som var genomsnittsindex i enkätomgången. För påståendet "På lektionerna har jag och eleverna diskussioner och debatter inom ramen för undervisningen" var index 8,0 jämfört med 7,4 i genomsnittsindex.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att undervisningen i alla ämnen erbjuder elever tillräckliga utmaningar

Skolinspektionens granskning visar att elever på Vittra Rösjötorp inte alltid utmanas i undervisningen på sådant sätt att de tillåts utvecklas så långt som möjligt i sitt lärande. Även om det i granskningen framgår att lärare erbjuder stöd i arbetet med att utveckla denna aspekt av undervisningen, visar lektionsobservationer ett tydligt behov av att intensifiera arbetet. Detta utifrån att alla elever enligt skollagen ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska, enligt skollagen, ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn på Vittra Rösjötorp att med stöd av elevhälsan och inom ramen för skolans välfungerande former för kollegialt lärande se till att undervisningen utvecklas så den upplevs som stimulerande och utvecklande för alla elever i alla ämnen och årskurser. Detta innebär att få till stånd ett arbete där alla lärare, utifrån vad som framkommer genom de sätt att identifiera elevernas kunskapsnivå och förståelse som det i granskningen framgår att lärarna använder, ges förutsättningar att planera och genomföra undervisningen på ett sådant sätt att elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling ges utmanande uppgifter och att undervisningen som helhet är tillräckligt stimulerande utifrån gruppens behov och förutsättningar.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens bedömning motiveras sammanfattningsvis av att det på Vittra Rösjörp bedrivs ett kontinuerligt och organiserat arbete som syftar till att säkerställa trygghet för eleverna, i vilket eleverna också görs delaktiga. Vidare motiveras bedömningen av att skolan arbetar med gemensamma förhållningssätt för att förebygga störningsmoment i undervisningen, men att skolan behöver diskutera lämpliga metoder i arbetet med att återställa studieron i de fall denna brister.

Granskningen visar att Vittra Rösjörp bedriver ett aktivt och strukturerat arbete med att främja trygghet och förebygga otrygghet och kränkningar, även om vissa aspekter av arbetet kan utvecklas.

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsopersonal och rektorn framgår att skolan bedriver ett aktivt och systematiskt trygghetsskapande arbete där eleverna görs delaktiga. Alla elever tillfrågas regelbundet om sin upplevelse av tryggheten vid utvecklingssamtal och lärare har fått i uppgift av rektorn att diskutera otrygga platser med samtliga elever på klassråd, vilket följs av ytterligare diskussioner mellan elevrådsrepresentanter och rektorn vid elevrådet som rektorn leder. I diskussionerna ingår enligt lärare också frågor kring varför eleverna upplever vissa platser som otrygga och rektorn berättar att hon tillsammans med eleverna försöker komma fram till vilka åtgärder som skolan behöver vidta för att förbättra tryggheten. Även elevenkäter används i arbetet med att kartlägga elevernas upplevda trygghet, men endast i årskurserna 4-6. Huvudmannen redogör i skrivelse efter besöket för att huvudmannens verksamhets- och kvalitetsutvecklare också är delaktiga i kartläggningen av elevernas upplevelse av trygghet i skolan genom interna granskningar som omfattar observationer i samtliga klasser och gemensamma ytor samt intervjuer med elever från samtliga årskurser. Av intervjuer framgår vidare exempel på sådant som framgått genom kartläggningarna och som lett till beslut om åtgärder, exempelvis har eleverna pekat ut otrygghet bakom ett förråd på skolan vilket ledde till att skolan tagit bort det och rektorn har beslutat om bestämda platser för all fritidspersonal under rasterna, vilket enligt elevhälsan lett till att det blivit lugnare på skolgården. Därutöver framgår av intervjuer att skolan även bedriver ett aktivt och organiserat värdegrundsarbete i alla klasser som utarbetats av skolans kurator. Skolans dokumenterade plan mot kränkande behandling ger också stöd för att skolan bedriver ett systematiskt arbete med att förebygga otrygghet, som även innefattar regelbunden uppföljning och utvärdering av de åtgärder som skolan beslutat om för

att förbättra tryggheten.¹⁷ Av den enkät som lärarna på skolan besvarat inför Skolinspektionens besök framgår att lärarna har en mycket positiv syn på arbetet med trygghet. Resultatet i enkäten avseende frågor som berör trygghet är bland de 10 procent bästa i enkätomgången.¹⁸ Även elevernas svar avseende tryggheten i skolan En svaghet i skolans kartläggande arbete är dock att elevernas upplevelse av trygghet och kränkningar på internet inte ingår. Skolinspektionen vill i sammanhanget betona att även kränkningar och trakasserier av elever på internet ingår i skolans ansvarsområde, och att skolan därför bör fundera över metoder för att arbeta med denna aspekt i sitt trygghetsarbete.

Granskningen visar även att skolans arbete med att uppmärksamma och ta hand om kränkningar fungerar väl. I skolenkäten är resultatet för personalen på Vittra Rösjötorp avseende påståendet som handlar om lärares förtrogenhet med rutiner vid kränkningar 10 på en skala från 0-10 och lärarna uttrycker sig också mycket positivt kring att skolan bedriver ett målinriktat arbete mot kränkande behandling och kring de sociala relationerna mellan lärare och elever.¹⁹ Resultaten i motsvarande enkät som besvarats av elever på skolan ger emellertid en annan bild. I denna har skolan bland de 10 procent sämsta resultaten i enkätomgången avseende frågor som berör skolans arbete med att förhindra kränkningar och eleverna uttrycker bland annat att det finns elever som de är rädda för och att de inte vet vem de ska prata med om någon har varit elak mot en elev.²⁰ Vid intervjuer med lärare, elevhälsa och rektorn förklarar de att de tror att resultaten har att göra med en allvarlig kränkningsincident som inträffade på mellanstadiet under våren när enkäten besvarades. Elevhälsan berättar att skolan utifrån incidenten vidtagit flertalet åtgärder, vilket även huvudmannen

¹⁷ Vittra Rösjötorps plan mot diskriminering och kränkande behandling för perioden 19-08-14 till 20-08-14

¹⁸ Skolenkäten våren 2019.

¹⁹ Skolenkäten våren 2019. På påståendet "På den här skolan bedrivs ett målinriktat arbete mot kränkande behandling" var index för personalen på Vittra Rösjötorp 9,7 jämfört med 8,5 som var genomsnittsindex i enkätomgången. På påståendet "De sociala relationerna mellan lärare och elever är goda" var index för personalen på Vittra Rösjötorp 9,7 jämfört med 8,4 som var genomsnittsindex i enkätomgången.

²⁰ Skolenkäten våren 2019. På påståendet "I min skola finns det elever som jag är rädd för" var index för elever i årskurs 5 på Vittra Rösjötorp 6,7 jämfört med 8,0 som var genomsnittsindex i enkätomgången. På påståendet "Jag vet vem på skolan jag kan prata med om någon har varit elak mot en elev" var index för elever i årskurs 5 på Vittra Rösjötorp 4,9 jämfört med 8,3 som var genomsnittsindex i enkätomgången.

redogör för i skrivelse efter besöket. Elevhälsan berättar även att de upplever att tryggheten förbättrats sedan våren 2019 då enkäten besvarades. Exempelvis uppger kuratorn att hon i sex- och samlevnadsundervisningen i mellanstadiet sett att eleverna vågar uttrycka sig även kring känsliga frågor i helklass, vilket tyder på tryggheten i grupperna är bättre än förut. Vidare uttrycker elever i intervjuer att de kan vända sig till såväl lärare som elevhälsa om något känns otryggt och berättar att det alltid finns flera vuxna ute på skolgården när eleverna har rast. Enligt eleverna som intervjuats vid besöket på skolan är lärarna duktiga på att uppmärksamma och avbryta otrygga saker som sker, exempelvis slagsmål, och på att prata med eleverna om vad som hänt. Lärare beskriver också i intervjuer på ett säkert och tydligt sätt hur kränkningar ska hanteras och uppger att en styrka i arbetet är att alla lärare ser alla elever som sina elever, oavsett om de undervisar eleven eller inte. Att lärarna är duktiga på att uppmärksamma otrygghet framkommer även i intervju med elevhälsan där skolsköterskan berättar att det som hen får reda på kring otrygghet i hälsosamtalen i princip alltid är sådant som skolan redan fångat in på andra sätt.

Skolan bedriver ett organiserat arbete med att förebygga bristande studiero, men behöver diskutera gemensamma strategier för arbetet med att hantera de störningsmoment som ändå uppstår i undervisningen

Lärarna har gemensamma strategier i arbetet med att förebygga störningsmoment i undervisningen. I intervjuer framhåller lärare och rektorn att skolans studiero på övergripande nivå är något som utmärker skolan i positiv bemärkelse och av skolenkäten framgår även att lärarnas uppfattning om studieron har förbättrats över tid.²¹ Lärare, elevhälsa och rektorn uppger samstämmigt att skolans gemensamma lektionsstruktur är ett verktyg i arbetet med att förebygga bristande studiero och Skolinspektionens utredare ser strukturen användas vid flertalet lektionsobservationer. Lärarna i mellanstadiet beskriver även andra förebyggande insatser som de anser vara framgångsrika i arbetet med att få till fungerande studiero. Exempelvis nämns att de gör eleverna delaktiga i arbetet genom att vid starten av varje termin gå igenom ordningsregler med eleverna. Detta bekräftas i intervju med eleverna som berättar att en ordningsregel är att det ska vara studiero i klassrummet

²¹ Skolenkäten våren 2019. För området studiero har indexvärdet för personal på Vittra Rösjötorp ökat från 6,5 till 7,7 sedan våren 2017.

och att de diskuterat att reglerna finns till för att hjälpa eleverna. Skolenkårsresultatet för personalen på Vittra Rösjörp avseende påståendet som handlar om lärares förtrogethet med skolans ordningsregler är dessutom 10 på en skala från 0-10, vilket tyder på att ordningsreglerna är ett väl implementerat verktyg i verksamheten. Att skolan arbetar med tidiga insatser för elever i behov av särskilt stöd och att lärare och elever i många fall haft relationer över lång tid nämns också som framgångsfaktorer i arbetet med att förebygga bristande studier.

Det saknas likvärdighet i lärarnas arbete med att åtgärda bristande studier på ett sådant sätt att vissa lärare inte lyckas återställa studier när störningsmoment uppkommer. Det framgår av intervju med rektorn att skolan inte har några gemensamma strategier för hur lärarna ska gå tillväga när studier väl brister. Rektorn uppger att detta inte behövs eftersom studier är bra, men såväl elevintervjuer som Skolinspektionens observationer visar att störningsmoment i undervisningen förekommer och att lärare inte alltid lyckas återskapa studier. Huvudmannen framhåller i skrivelse efter besöket att skolan tagit fram en gemensam konsekvenstrappa, men elever berättar i intervjuer att lärare gör olika saker för att få störningsmoment att upphöra och redogör för att lärarnas olika sätt att förhålla sig till bristande studier fungerar mer eller mindre väl. Elever vittnar om hur "alla lärare inte får till det" och det framgår att elever tycker att de lärare som lyckas är de som har ett tydligt, konsekvent och bestämt förhållningssätt medan lärare som stressar och hyssjar eleverna eller varnar elever flera gånger utan att det leder till något inte lyckas lika väl. Elevhälsan, som genomfört observationer i klassrummen, delar elevernas bild av att lärarna lyckas olika väl med att hantera bristande studier. Elevhälsan berättar att de på förfrågan stöttar lärarna i arbetet i de klasser där "eleverna har tagit över" genom att specialläraren och kuratorn kan genomföra observationer och ge tips kring hur lärarna exempelvis kan förbättra arbetet med struktur, möblering eller fördelning av ordet i klassrummet utifrån vad forskningen visar är framgångsfaktorer för att skapa studier.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att tillsammans med lärarna identifierar lämpliga förhållningssätt i arbetet med att hantera bristande studier och ser till att dessa implementeras i verksamheten.

Skolinspektionens granskning visar att Vittra Rösjörp behöver utveckla arbetet med att tillförsäkra eleverna studier genom ett välfungerande åtgärdande arbete som

utgår från gemensamt beslutade förhållningssätt. Detta utifrån att utbildningen enligt skollagen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero, och att det är ett tydligt mål i läroplanen att skolan se till att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn på Vittra Rösjötorp att tillsammans med lärarna diskutera vilka förhållningssätt som lärarna bör tillämpa i de fall störningsmoment uppkommer i undervisningen. Diskussionerna bör dels utgå från vad forskning lyfter fram som framgångsfaktorer, dels ta fasta på skolans egna elever och lärares erfarenheter av mer och mindre framgångsrika förhållningssätt. I diskussionerna kan med fördel även skolans elevhälsokompetens delta. Rektorn bör också se till att de gemensamma förhållningssätten implementeras i klassrummen, exempelvis genom att observera lärares undervisning och genomföra intervjuer med elever.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens bedömning motiveras sammanfattningsvis av att rektorn gett lärarna flera olika sorters verktyg i arbetet med kvalitetssäkring av bedömningar och betyg och genomför uppföljningar och analyser av lärarnas bedömning och betygsättning, men att det finns utvecklingsområden gällande båda dessa aspekter. Rektorn behöver se till att utöka möjligheten till sambedömning för att se till att kvalitetssäkring av bedömningar tillsammans med andra lärare omfattar fler årskurser och ämnen. Vidare behöver rektorn utveckla sina analyser av lärarnas bedömning och betygsättning genom att i högre grad involvera lärarna i arbetet samt i högre grad komma fram till slutsatser om behov av likvärdighetsfrämjande åtgärder utifrån identifierade avvikelser.

Rektorns arbete med att följa upp och analysera lärares bedömning och betygsättning behöver utvecklas så att avvikelser i högre grad diskuteras med lärarna och leder till slutsatser kring behov av förändringar i arbetssätt

Uppföljningen och analysen av lärares bedömning och betygsättning involverar inte lärarna och analysen är inte alltid tillräcklig för att leda till relevanta beslut om utvecklingsåtgärder. I den verksamhetsredogörelse som skickats in till Skolinspektionen innan besöket på skolan beskrivs att rektorn regelbundet genomför olika former av analyser av lärarnas bedömning och betygsättning med sikte på att säkerställa att bedömningar sker utifrån kunskapskraven och identifiera eventuella utvecklingsbehov avseende bedömningsarbetet. Huvudmannen anför också i skrivelse efter besöket att en utvecklingsledare i huvudmannens organisation varit behjälplig i arbetet med att identifiera avvikelser i bedömningen och betygsättningen. Ett exempel som framförs i verksamhetsredogörelsen är att skolans tidigare rektor identifierat att bedömningen i ett praktiskt-estetiskt ämne var låg och därefter beslutade om att en annan behörig ämneslärare skulle göra en kompletterande bedömning, vilket följdes av utvecklingsinsatser kopplade till lärarens undervisning och bedömningsarbete. I intervjuer med lärare och elevhälsa kan emellertid ingen av de intervjuade ge stöd för att rektorn följer upp arbetet med bedömning och betygsättning. Tvärtom uppger flera lärare att det aldrig varit så att rektorsfunktionen på skolan varit delaktig i lärarnas arbete med bedömningar. Resultat från den ombedömning som Skolinspektionen gjort av nationella proven på skolan visar vidare på en mycket kraftig avvikelse i bedömningen i svenska/svenska som andraspråk, då skolan har gett en hög andel elever betydligt högre bedömning än ombedömaren.²² I utredningen framgår att rektorn och lärarna känner till detta och den förklaring som ges är att proven inte bedömts av lärare på den egna skolan utan av lärare på en annan skola. Av resultatet från ombedömningen framgår dock att det i samtliga fall var elevens ordinarie lärare i ämnet som bedömde provet²³ och varken rektorn eller

²² Resultat från Skolinspektionens ombedömning av nationella prov 2018 för Vittra Rösjörp. Ombedömningen omfattar delprov C1 och C2 i svenska/svenska som andraspråk i årskurs 6, läsåret 2017/2018. Resultatet visar att Vittra Rösjörp gjort en betydligt högre bedömning än ombedömaren i 28 procent av fallen, vilket kan jämföras med ett genomsnitt på 9 procent för samtliga skolor i ombedömningsomgången. En betydligt högre bedömning innebär att det skiljer minst två betygssteg mellan den bedömning som skolan respektive ombedömaren gjort.

²³ Ibid

lärarna redogör för att avvikelserna i ombedömningen diskuterats på ett sådant sätt att det mynnat ut i konkreta slutsatser kring vad skolan behöver göra för att förbättra likvärdigheten i bedömningsarbetet.

Rektorn ger lärarna vissa förutsättningar till kvalitetssäkring av bedömningar och betyg, men behöver utveckla organisationen kring samverkan i bedömningsfrågor på ett sådant sätt att den i högre grad omfattar sambedömning i samtliga ämnen och årskurser

Lärarna ges vissa förutsättningar att själva och med andra lärare kvalitetssäkra sin bedömning och betygsättning. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att skolan har ett antal kvalitetssäkrande rutiner kring bedömning och betygsättning såsom att det åligger lärarna att använda Skolverkets bedömningsstöd och dokumentera sina bedömningar i skolans digitala plattform. Lärare berättar även att de getts stöd i hur de ska använda plattformen och rektorn berättar att hon gett en förstelärare i uppdrag att arbeta vidare med att stötta lärarna i arbetet för att se till att bedömningarna dokumenteras mer kontinuerligt. Då skolan är så gott som enparallellig och endast har en årskurs i vilken betyg sätts så är samtliga lärare ensamma om att sätta betyg i sina undervisningsämnen. Tack vare skolans regelbundna betygskonferenser, där samtliga undervisande lärare deltar, finns emellertid möjlighet för lärare att kvalitetssäkra betygsättningen tillsammans trots att de undervisar i olika ämnen. Exempelvis beskriver lärarna att de diskuterar vilket betyg en elev ska ges utifrån att skrivuppgifter och förmågor som handlar om att eleverna ska kunna planera sitt eget arbete ingår i flera ämnens kursplaner. Skolinspektionens enkät visar också att lärarna har en mycket positiv uppfattning om samarbetet kring bedömningsfrågor på skolan²⁴ och av intervjuer framgår att sambedömning även sker med andra skolor i koncernen kring nationella proven i årskurs 6. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår dock att det saknas organiserade former för sambedömning i årskurserna 1-5, utöver i ämnet svenska, där lärare redogör för att alla svensklärare på skolan träffar skolans speciallärare (tillika förstelärare i svenska) och diskuterar bedömningar. Rektorn uppger i intervju att hon tillsammans med

²⁴ Skolenkäten våren 2019. På påståendet "På den här skolan samarbetar vi lärare kring bedömning av elevernas kunskaper" var resultatet för pedagogisk personal på Vittra Rösjörp 9,0 jämfört med 7,3 som var genomsnittsnindex i enkätomgången.

rektorer på andra skolor i koncernen arbetar med att utöka det skolövergripande samarbetet i bedömningsfrågor på ett sådant sätt att det framöver ska omfatta bedömning och betygsättning i alla årskurser. Rektorn redogör i detta sammanhang även för viktiga kvalitetsaspekter inom ramen för samarbetet, såsom att de diskuterat att det ska finnas tid avsatt för samarbetet kontinuerligt och att skolledare ska leda lärarna i sambedömningsarbetet. Att organiserade former för sambedömning omfattar alla årskurser och ämnen är en viktig del i arbetet med att se till att bedömningar som skolan gör blir likvärdiga, och Skolinspektionen vill därför framhålla vikten av att rektorn ser till att de planer rektorn redogör för också kommer till stånd.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att kontinuerligt följa upp och analysera lärares bedömningar och betygsättning, och utifrån detta föra diskussioner med lärarna kring avvikelser för att identifiera behov av likvärdighetsfrämjande åtgärder.

Skolinspektionens granskning visar att rektorn behöver utveckla sitt arbete med att följa upp och analysera bedömningen och betygsättningen på skolan. Även om rektorn till viss del genomför analyser av lärares bedömning och betygsättning behöver detta arbete utvecklas så att lärarna i högre grad är medvetna om, och deltar i, detta arbete. Vidare behöver rektorns analyser utvecklas på ett sådant sätt att allvarliga avvikelser, såsom den som identifierats i fråga om bedömningen av de nationella proven, leder till konkreta slutsatser som kan följas av beslut om utvecklingsåtgärder.

Enligt skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med författningarna. I förarbeten till skollagen framhålls att detta innebär att se till att skolans lärare är väl förtrogna med det regelverk som gäller och får det stöd de behöver för att kunna sätta rättvisa och likvärdiga betyg. (Prop 2009/10:165, s. 299) Den avvikelse i betygsättningen av nationella proven som identifierats på Vittra Rösjötorp vittnar om ett behov för rektorn att utveckla arbetet med att identifiera avvikelser och analysera orsakerna till dessa.

Skolinspektionen rekommenderar mot bakgrund av detta rektorn på Vittra Rösjötorp att ta fram och implementera tydliga rutiner för arbetet med att kontinuerligt följa upp och analysera lärarnas bedömning och betygsättning. Rutinerna bör bland annat omfatta arbetssätt som säkerställer att rektorn samlar in tillräckligt med underlag för att kunna göra ändamålsenliga och fördjupade analyser samt arbetssätt som säkerställer att rektorn diskuterar sina analyser tillsammans med lärarna och

därigenom kommer fram till relevanta förklaringar till identifierade avvikelser. Förklaringarna bör ta sikte på sådana faktorer som skolan kan påverka, såsom lärarnas kompetens och samstämmighet i bedömningsfrågor eller skolans organisation och stödstruktur i bedömningsarbetet. I arbetet med att utveckla uppföljningen och analysen av lärarnas bedömning och betygsättning kan rektorn med fördel använda Skolverkets allmänna råd kring Betyg och betygsättning.²⁵

På Skolinspektionens vägnar

X Ana-Maria koci Spång

Beslutsfattare
Signerat av: Ana-Maria Koci Spång

X Sara Afifi

Föredragande
Signerat av: Sara Afifi

I handläggningen av ärendet har även utredaren Agneta Kenneberg medverkat.

²⁵ Skolverket (2018) *Betyg och betygsättning*, Skolverkets allmänna råd, Stockholm

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer
- Två gruppintervjuer med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov

och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten mellan den 6 november 2019 och den 8 november 2019. Besöket genomfördes av Sara Afifi och Agneta Kenneberg.

Vittra Rösjötorp är en fristående skolenhet som är belägen i Sollentuna kommun. Vid skolenheten bedrivs grundskoleverksamhet i årskurserna 1-6 som omfattar drygt 150 elever. Vittraskolorna AB (org. nr. 556458-6716) är huvudman för skolenheten.